

Till
Socialdepartementet

Ert diarienummer
S2020/09214

Svar på socialdepartementets remiss om Promemoria Covid-19-lag

Sammanfattande inställning

Kungsbacka kommun, Kungsbacka, är positiv till förslaget om tillfällig Covid-19-lag och instämmer i motiveringen till förslaget att det genom en särskild lag bör tydliggöras att det är fråga om tillfälliga åtgärder för att hantera covid-19-pandemin. Den tillfälliga lagen kan även bidra till större förståelse för de begränsningar som pandemin medför.

Kungsbacka ställer sig bakom det som framförs av Sveriges kommuner och regioner, SKR, i dess yttrande 2020-12-18 och vill särskilt understryka vad SKR anför om att

- lagpaketet måste kompletteras med konkreta besked om hur ersättningsfrågorna ska lösas, särskilt vid förbud eller stängning av verksamheter
- det krävs ett snabbare införande av lagen än promemorians förslag
- ersättning för att kommuner ska klara av att upprätthålla tillsynen över serveringsställen

Kungsbacka vill utveckla sin bedömning samt lägga till synpunkter till SKRs yttrande, nedan Kungsbackas inställning i detalj.

Kommunstyrelsens ordförande har fattat beslut om att anta detta yttrande för Kungsbackas räkning med stöd av kommunallagens bestämmelser om delegering av beslutsrätt för brådskande ärenden samt kommunstyrelsens beslut om att delegera sådan beslutsrätt. Med anledning av remissens brådskande natur och mycket kort remisstid har någon formell politisk förankring därför inte kunnat ske i kommunstyrelsen eller nämnder som berörs av innehållet.

Kungsbackas inställning i detalj

Allmänt om behovet av lagreglering

Kungsbacka är positiv till förslaget om tillfällig Covid-19-lag och instämmer i motiveringen till förslaget att det genom en särskild lag bör tydliggöras att det är fråga om tillfälliga åtgärder för att hantera covid-19-pandemin.

Kungsbacka bedömer att den tillfälliga lagen även kan bidra till större förståelse för de begränsningar pandemin medför. Nuvarande möjligheter till restriktioner har enligt många invånares uppfattning inte kunnat fånga upp alla aktiviteter där smittspridning kan ske. Många har gett uttryck för att det är inkonsekvent att möjligheter saknats att förhindra en del verksamheter genom bindande föreskrifter eller andra beslut, men inte andra. Till exempel har allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte fått genomföras på grund av risk för trängsel och smittorisk, serveringsställen behövt

begränsa sig samtidigt som andra verksamheter kunnat fortgå trots motsvarande trängsel och smittorisk.

Införande av lagen samt Föreskrifter och beslut

Kungsbacka anser att det krävs ett snabbare införande av lagen än den föreslagna tidpunkten den 15 mars 2021, eftersom det finns ett brådskande behov av träffsäkra åtgärder där varje verksamhets förmåga att bedriva sin verksamhet på ett smittosäkert sätt bedöms.

Kungsbacka ser att möjligheterna att meddela föreskrifter för och nedstängning av verksamheter, på ett sätt som inte skett tidigare, kan få stora konsekvenser för företag som redan idag har en mycket ansträngd ekonomisk situation. Dessa företag riskerar att drabbas hårt av ytterligare inskränkningar, både mänskligt och ekonomiskt.

Möjligheterna till mer individualiserade bedömningar som lagens införande ger är därför mycket viktiga. Kungsbacka delar promemorians uppfattning att åtgärderna inte i onödan ska hindra sådan verksamhet som kan genomföras på ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt och vill understryka att föreskrifter och nedstängning inte får ske med breda penseldrag. Verksamheter ska kunna hållas öppna om de sköter sig under ansvarsfulla förhållanden. Se vidare rubriken Ersättningsfrågor.

Kungsbacka vill även understryka vad SKR anför om vikten av en bred beredningsprocess vid framtagande av föreskrifter och beslut om begränsningar. Det är viktigt att kommuner och regioner får vara med och avgöra vilka åtgärder som krävs för att hindra smittspridning och att de lokala förhållandena får genomslag.

Personligt ansvar

I Halland har arbetet med pandemin i hög grad skett gemensamt i kommunerna, regionen, länsstyrelsen och smittskyddsläkaren, med en strävan att utifrån det regionala och lokala perspektivet tillämpa till exempel lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och andra föreskrifter. Kungsbacka bedömer att detta varit en framgångsfaktor i relation till näringslivet och invånare.

Utmaningen ligger snarare i människors beteende generellt, dvs besökares beteende och insikt under pandemin än verksamhetsutövarnas bristande insatser.

Kungsbacka anser att det är viktigt att understryka det personliga ansvaret, så att det inte bara är verksamhetsutövarens ansvar att se till att besökare sköter sig utan även den enskildes ansvar. Kungsbacka hänvisar i övrigt till SKRs yttrande i frågan.

Önskade effekter av åtgärderna samt helhetssyn

I promemorian uttrycks att syftet med lagen uppnås genom att motverka trängsel eller på annat sätt förhindra smittspridning. Det utvecklas inte närmare på vilka andra sätt som lagen är tänkt att användas för att förhindra smittspridning. Kommunen förstår därför promemorian som att motverkad trängsel är den önskade effekten av de åtgärder som föreslås kunna införas. Därför är det viktigt att säkerställa att de åtgärder som införs med lagens hjälp faktiskt bidrar till minskad trängsel.

Kungsbacka vill bland annat peka på förslaget i § 10 om att föreskrifter får innebära begränsning av öppettider för handelsplatser. En sådan begränsning av öppettider riskerar att öka trängseln under de tider som handelsplatsen tillåts vara öppen. Även om begränsningen av öppettider kombineras med begränsning av antalet besökare finns det en risk att problemet med ökad trängsel istället flyttar från handelsplatsen ut till exempelvis parkeringen eller gatan utanför. Det är viktigt att den myndighet som meddelar föreskriften har en helhetssyn för att minska trängsel och beaktar riskerna för denna situation i sin bedömning för att syftet med lagen ska uppnås genom föreskrifterna.

En annan situation där Kungsbacka vill peka på vikten av helhetssyn är det fall där det i promemorian görs bedömningen att det inte kan uteslutas att det epidemiologiska läget tidvis kan komma att vara så allvarligt att det skulle vara en proportionerlig åtgärd att för viss tid hålla alla handelsplatser, med undantag för livsmedelsbutiker och apotek, stängda. Även i en sådan situation är det viktigt att ha en helhetssyn så att en sådan åtgärd inte orsakar mer trängsel hos de handelsplatser som fortfarande är öppna på grund av de handelsplatser i närliggande län där andra begränsningar kan råda.

För Kungsbackas del är detta av stor vikt. Kungsbacka med sitt läge i storstadsregionen Göteborg, vid gränsen till Västra Götalands län men med administrativ tillhörighet till Hallands län, kan komma att drabbas negativt om länsstyrelserna inte samordnar besluten för de två länen. I Kungsbacka finns flera större handelsområden som ligger mycket nära Göteborg och gränsen till Västra Götalands län och det finns därför risk för ökad trängsel i Kungsbacka om föreskrifter och beslut fattas i Västra Götalands län men inte i Hallands län.

Kungsbacka vill vidare peka på förslaget i § 11 om kollektivtrafik och inrikes flygtrafik. I promemorian föreslås att föreskrifter får innebära begränsning av antalet personer på färdmedel eller i lokaler eller på områden som är avsedda att användas av resenärer samt begränsning av den tid under vilken trafiken bedrivs. Det lyfts att det är viktigt att beakta att kollektivtrafik kan utgöra samhällsviktig verksamhet och därför inte bör kunna begränsas i större utsträckning än nödvändigt och proportionerligt.

Kungsbacka har många verksamheter som bedöms vara samhällsviktiga, varav i princip samtliga är beroende av personal. Kungsbacka uppskattar att cirka 85 % av Kungsbackas anställda har arbetsuppgifter som kräver att de befinner sig på sin arbetsplats. Det är nödvändigt för kommunens samhällsviktiga verksamhet att personalen kan ta sig till och från arbetet på ett säkert sätt. Många av kommunens anställda är beroende av kollektivtrafiken för detta ändamål. Detsamma kan antas gälla för övriga samhällsviktiga verksamheter inom kommunens geografiska område.

På samma sätt som för handelsplatser innebär begränsningar av den tid som trafiken får bedrivas att trängseln riskerar att öka under tid trafiken är tillåten, vilket då skulle motverka lagens syfte. Kungsbacka vill även för detta all peka på vikten av en länsöverskridande helhetssyn, eftersom många dagligen pendlar över länsgränsen.

Enligt Kungsbacka bör regeringen överväga frågor om helhetssyn och krav på regional samordning i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Kommunala föreskrifter om förbud mot att vistas i park, på badplats eller på annan liknande plats.

SKR har framhållit att om kommun bemyndigas att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på annan liknande särskilt angiven plats, så möjliggör det för kommunfullmäktige att delegera beslutanderätten till kommunstyrelse eller nämnd under förutsättning att ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Kungsbacka delar SKRs uppfattning att en sådan flexibilitet kan vara önskvärd och bör belysas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Beslut enligt den förslagna lagen, utom vissa av länsstyrelses och polismyndighets beslut, får inte överklagas. Det gäller därmed även kommuns beslut om föreskrifter. Laglighetsprövning enligt kommunallagens trettonde kapitel är en kommunmedlems rätt att pröva lagligheten av kommunala beslut, vilket i grunden är en demokratisk möjlighet att pröva kommunens beslut. Rätten att överklaga gäller dock inte om det i lag eller annan författning finns särskilda bestämmelser om överklagande. En av prövningsgrunderna är om det organ som har fattat beslutet haft rätt att göra detta. I anslutning till frågan om den kommunala beslutsnivån enligt ovan bör därför även överklagandeförbudet för kommunala beslut belysas i det fortsatta lagstiftningsärendet.

Serveringsställen – kommunens tillsyn

Kungsbacka hänvisar till SKRs yttrande, som Kungsbacka i princip står bakom.

I Kungsbacka har det dock inte meddelats något föreläggande och inte heller stängts någon verksamhet sedan lagen trädde i kraft den 1 juli 2020. Kungsbackas bedömning är att verksamhetsutövarna i Kungsbacka tagit stort ansvar och gjort de förändringar som krävts för att förhindra smittspridning och därigenom kunnat fortsätta att driva sin verksamhet. Genom att jobba proaktivt och stödjande har goda resultat åstadkommit utan att andra strikta åtgärder behövts. Kungsbacka är därför något tveksam till om önskad effekt uppnås genom de föreslagna lagändringarna.

Kungsbacka har utfört och kommer att fortsatt utföra trängseltillsyn enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen eftersom den förlängts till 31 maj 2021, oavsett om nu aktuellt förslag genomförs. Det är därför svårbedömt vad omfattningen skulle bli i form av utökat ansvar för tillsyn.

Uppdraget med trängseltillsyn har haft och har påverkan på Kungsbackas verksamhet. Utöver själva tillsynsuppdraget har det behövts resurser för arbetsledning, kommunikationsinsatser, inläsning av lagändringar och föreskrifter, klagomålshantering samt samordningsmöten.

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd har vid två tillfällen fått revidera den fastställda tillsynsplanen som en följd av omprioriteringar till förmån för tillsyn utifrån den nya lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder. Det har inneburit att annan tillsyn fått läggas åt sidan för att klara det nya uppdraget, som kom med kort varsel och inledningsvis utan tillsynsvägledning. Det är endast den tillsyn som inte är lagstyrd som kunnat prioriteras ned och formellt skjutas på framtiden. Det riskerar att skapa en så kallad tillsynsskuld som måste hämtas igen längre fram.

Kungsbacka kommer att behöva rekrytera personal inför 2021 om inte annan tillsyn ska försummas. Kungsbacka har i och för sig fått statligt stöd under 2020, men bedömer att ersättningen inte fullt ut täcker det merarbete som uppkommit. Något besked om ersättning från staten för tid efter förlängningen av lagen den 9 december 2020 har inte kommit. Kungsbacka kan inte utan beslut om statlig ersättning påbörja rekrytering, vilket kommer att medföra problem att rekrytera personal med kort varsel när väl besked om ersättning kommer.

Kommunen vill slutligen påpeka att det är positivt, och kan innebära effektivisering för kommunen, att ansvarsfrågan tydliggörs och det blir en helhetslösning. Olika frågor har hittills fallit mellan stolarna, det har funnits en mer eller mindre outtalad förväntan på att kommunen ska ansvara i frågor som inte ankommer på kommunen och samordningstid har behövts läggas på att reda ut ansvarsfrågor, till exempel i förhållande till polismyndigheten.

Ersättningsfrågor

Kungsbacka delar SKRs uppfattning om att lagpaketet måste kompletteras med konkreta besked om hur ersättningsfrågorna ska lösas, inte minst för förståelsen och förtroendet för nödvändigheten av till exempel ett förbud eller stängning av verksamheter, se tidigare avsnitt Allmänt om behovet av lagreglering.

Det nuvarande stödpaketet för företag tar inte höjd för de åtgärder som den kommande lagen ger möjlighet till. Därför är det av största vikt att lagpaketet kompletteras med konkreta besked om hur företag kommer att ersättas, särskilt vid förbud eller stängning. Dessa ersättningar måste snabbt och enkelt komma företagen som drabbas till del. Ersättningar bör även omfatta företag som ännu inte haft sin första årsredovisning men som varit aktiva under 2020 samt vara utformade så att micro- och enmansföretag också kan ta del av stödet.

För Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslut angående svar på socialdepartementets remiss om Promemoria Covid-19-lag

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande, daterat 2020-12-23, och översänder det som sitt svar till Socialdepartementet.

Uppllysning

Beslut fattat med stöd av delegering. Kommunstyrelsens delegeringsförteckning, punkt 3.1.1, 2020-12-15, § 294.

Sammanfattning av ärendet

Kungsbacka kommun fick den 9 december 2020 inbjudan att lämna synpunkter på remissen *PM Covid-19-lag* (Socialdepartementets S2020/09214), om en tillfällig Covid-19-lag. Remissvaret ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 23 december 2020. Promemorian innehåller även ändringar i ordningslagen och lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Regeringen föreslår i promemorian att en tillfällig pandemilag för covid-19 ska gälla från den 15 mars 2021 till och med mars 2022.

Syftet med lagen är att fler verksamheter än idag ska kunna omfattas av smittskyddsregler. Det allmänna ska med stöd av lagen kunna vidta åtgärder för att motverka trängsel eller på annat sätt förhindra smittspridning. Förslaget ska enligt promemorian möjliggöra träffsäkra åtgärder som inte i onödan ska hindra sådan verksamhet som kan genomföras på ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt.

Begränsningar ska kunna införas om det är nödvändigt för att förhindra smittspridning avseende följande verksamheter och platser:

- allmänna sammankomster och offentliga tillställningar
- platser för fritids- eller kulturverksamhet
- handelsplatser
- kollektivtrafik och inrikes flygtrafik
- användning eller upplåtelse av platser för privata sammankomster.

Det föreslås också en möjlighet att begränsa människors rätt att vistas på allmän plats samt hur stort ett sällskap får vara. Det kan handla om torg, badplatser, parker eller liknande. Regeringen kan även ge kommunerna rätt att besluta om förbud mot att vistas på en särskild plats.

För mycket allvarliga lägen föreslås möjlighet att besluta om mer långtgående åtgärder för att förhindra trängsel. Det kan handla om nedstängning av till exempel butiker, kollektivtrafik eller shoppingcentrum. I lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen föreslås ändringar som innebär ytterligare möjligheter att införa begränsningar som avser serveringsställen.

Beslutsunderlag

Förslag till svar på remiss 2020-12-23

Yttrande, förvaltningen för Bygg & Miljö 2020-12-22

Yttrande, Kommunstyrelsens förvaltning Näringsliv 2020-12-22

Yttrande, förvaltningen för Kultur & Fritid, 2020-12-19

Yttrande, Kommunstyrelsens förvaltning Krisberedskap & Säkerhet 2020-12-18

Yttrande, Sveriges kommuner och regioner 2020-12-18, ärendenummer 20/01679

PM Covid-19-lag, Socialdepartementet S2020/09214

Socialdepartementet, Remiss av promemorian Covid-19-lag 2020-12-09

Socialdepartementet, e-post 2020-12-09

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Lisa Andersson

Kommunstyrelsens ordförande